

Wet betreffende de onbevaarbare waterlopen

Wet van 28 december 1967

Hoofdstuk I: De classificering van de onbevaarbare waterlopen.

Artikel 1: In onderhavige wet wordt verstaan onder :

- 1° Onbevaarbare waterlopen : de rivieren en beken welke door de regering niet bij de bevaarbare waterlopen gerangschikt zijn, stroomafwaarts van het punt waarop hun waterbekken ten minste 100 hectare bedraagt. Dit punt wordt de oorsprong van de waterloop genoemd ;
- 2° Waterbekken : de oppervlakte van het geheel van de gronden waarvan de waterafvoer door de waterloop wordt verzekerd stroomopwaarts van een bepaald punt.

Artikel 2: De onbevaarbare waterlopen worden in drie categorieën gerangschikt.

Worden gerangschikt :

- 1° In de eerste categorie : de gedeelten van de onbevaarbare waterlopen stroomafwaarts van het punt waar hun waterbekken ten minste 5.000 ha bedraagt ;
- 2° In de tweede categorie : de onbevaarbare waterlopen of gedeelten ervan die noch in de eerste noch in de derde categorie gerangschikt zijn ;
- 3° In de derde categorie : de onbevaarbare waterlopen of gedeelten ervan stroomafwaarts van hun oorsprong, zolang zij de grens niet hebben bereikt van de gemeente¹ waar die oorsprong zich bevindt, of tot zij uitmonden, hetzij in bevaarbare waterlopen, hetzij in onbevaarbare waterlopen van de eerste of van de tweede categorie ; alsmede elke waterloop waarvan het waterbekken geen 100 ha bedraagt en waarvan het debiet abnormaal verhoogd wordt, of waarvan het water verontreinigd is door afvalwater.

Artikel 3: §1. De gouverneur van de provincie op wier grondgebied het waterbekken van een onbevaarbare waterloop 100 ha bedraagt, bepaalt zijn oorsprong. Hij bepaalt tevens het punt van waar of waterlopen of gedeelten ervan in toepassing van artikel 2, 3 in fine, in de derde categorie gerangschikt worden.

Wanneer het punt waarop het waterbekken van een onbevaarbare waterloop 100 ha bedraagt, zich bevindt op de grens van twee provincies, wijst de minister van landbouw de gouverneur aan die bevoegd is om de oorsprong van die waterloop te bepalen.

§2. De Koning bepaalt het punt van waar af de waterloop in de eerste categorie gerangschikt is.

Artikel 4: De Koning mag, om redenen van algemeen nut of klaarblijkelijk landbouwbelang, op de voordracht van de minister van landbouw :

¹ Bedoeld zijn de gemeentegrenzen van voor de fusies van gemeenten in 1971 en 1977

- 1° Elke kunstmatige waterweg als mede waterlopen of delen van waterlopen waarvan het waterbekken geen 100 ha bedraagt, bij de onbevaarbare waterlopen rangschikken. Hij bepaalt er de categorie van ;
- 2° Onbevaarbare waterlopen van de derde of van de tweede categorie naar een hogere categorie overbrengen :
 - (i) wanneer het debiet van deze waterlopen abnormaal verzwaaard wordt door de lozing van riool- of industriewater ;
 - (ii) wanneer het water van deze waterlopen op abnormale wijze verontreinigd is door afvalwater ;
 - (iii) wanneer het water van deze waterlopen een opstuwning ondergaat ten gevolge van een stuw of enigerlei vaste hindernis ;
 - (iv) of wanneer hun helling of hun ligging het onderhoud ervan abnormaal duur maken.

Behoudens wanneer het een rangschikking in de eerste categorie betreft, wint de minister vooraf het advies in van de ter zake bevoegde bestendige deputatie van de provincie.

Artikel 5 : De bestendige deputatie van de provinciale raden zijn belast, zich voegend naar de onderrichtingen van de minister van landbouw, met het opmaken en bijhouden van de beschrijvende tabellen van de onbevaarbare waterlopen en van alle andere bescheiden dienend om de toestand ervan op te nemen.

De minister van landbouw kan de gemeentebesturen de verplichting opleggen voor de uitvoering van die opdrachten met de provinciale overheden mede te werken. Hij regelt de verdeling van de er aan verbonden uitgaven en de wijze waarop de door de provincie gedane voorschotten worden teruggevorderd.

De minister van landbouw bepaalt welke aanduidingen in deze tabellen en bescheiden moeten voorkomen en schrijft voor op welke wijze en binnen welke termijn zij worden opgemaakt. Hij bepaalt de modaliteiten van het onderzoek, van de bezwaren en van de beroepen waartoe het opmaken van de tabellen en bescheiden aanleiding geeft alsook die van hun definitieve goedkeuring. Hij stelt eveneens regelen inzake het bewaren en bijhouden van deze bescheiden.

Hoofdstuk II : Gewone ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken.

Artikel 6 : In onderhavige wet wordt verstaan onder “gewone ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken” :

- het uitbaggeren van de waterloop tot op de vaste bodem ;
- het uittrekken en verwijderen uit de waterloop van wortels, takken, biezen, riet, kruiden en over het algemeen alle vreemde voorwerpen en het neerleggen ervan op de oevers ;
- het wegruimen uit de waterloop van de aanspoelingen op de bolle oevers en uitspringende hoeken ;
- het reinigen van de doorgangen van de waterloop onder de bruggen en overwelfde vakken ;

- het herstellen van de oevers die ingezakt zijn bij middel van palen, rijswerk en ander materiaal ; het wegnemen van struik- en houtgewas wanneer dit de loop van het water belemmert ;
- het herstellen en verstevigen van de langsheen de waterloop bestaande dijken en het verwijderen van al hetgeen zich daarop bevindt zo dit de loop van het water zou hinderen, ongeacht of de dijk aan privaat- of publiekrechtelijke eigenaars toebehoort ;
- het onderhouden en herstellen en het verzekeren van de normale werking van de pompstations die zich op de waterlopen bevinden, ongeacht of zij aan een privaat- of publiekrechtelijke eigenaar toebehoren.

Artikel 7 : §1. De ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken aan de waterlopen van de eerste categorie worden door de staat uitgevoerd overeenkomstig vooraf door de minister van landbouw vastgestelde termijnen en modaliteiten.

§2. De ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken aan de waterlopen van de tweede categorie worden uitgevoerd door de provincie op wier grondgebied die waterlopen gelegen zijn.

Wanneer die werken betrekking hebben op een waterloop of een gedeelte van een waterloop die de grens vormt van twee provincies, wijst de minister van landbouw de provincie aan die met de uitvoering ervan belast is.

§3. De ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken aan de waterlopen van de derde categorie worden uitgevoerd onder het toezicht van de provincie, door de gemeente op wier grondgebied die waterlopen gelegen zijn.

§4. De in §2 en §3 bedoelde werken moeten worden uitgevoerd overeenkomstig die bepalingen van het provinciaal reglement betreffende de onbevaarbare waterlopen. Dit reglement moet de modaliteiten van die uitvoering regelen, onder meer de termijnen binnen welke zij moeten geschieden ; het moet ook bepalen dat jaarlijks een schouwing zal gedaan worden van de waterlopen van de tweede en de derde categorie ten einde vast te stellen welke werken moeten worden uitgevoerd in de loop van de daaropvolgende periode van twaalf maanden.

Artikel 8 : De door die werken veroorzaakte kosten worden gedragen door de openbare besturen die met hun uitvoering belast zijn. Een bijdrage in die kosten mag ten laste gelegd worden van de privaat- of publiekrechtelijke personen die gebruiker zijn van de waterloop of die eigenaar zijn van een kunstwerk dat zich op de waterloop bevindt, in verhouding tot de verzwarende van de kosten van die werken welke het gevolg is van het gebruik van de waterloop of van het bestaan van het kunstwerk.

Die bijdrage wordt bepaald door de minister van landbouw wat de waterlopen van de eerste categorie betreft en door de bestendige deputatie van de provincie wat de waterlopen betreft van de tweede en van de derde categorie.

Artikel 9 : De bijzondere verplichtingen welke, hetzij door het gebruik, hetzij door titels of overeenkomsten opgelegd worden, blijven behouden en zij moeten uitgevoerd worden onder de leiding van de overheden die belast zijn met de uitvoering van de ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken.

De bruggen en andere private werken worden onderhouden en hersteld door diegenen aan wie ze toebehoren, zoniet kan de minister van landbouw, wat de waterlopen van de eerste categorie betreft, en de bestendige deputatie van de provincie, wat betreft de andere waterlopen, de werken doen uitvoeren op kosten van de eigenaars onverminderd de bij deze wet bepaalde straffen.

Hoofdstuk III : Buitengewone werken van verbetering of wijziging.

Artikel 10 : §1. In onderhavige wet wordt verstaan onder :

- 1° Buitengewone werken van verbetering : alle werken zoals uitgravingen, verbreding, rechtekking en over het algemeen alle wijzigingen aan de bedding, het tracé of de kunstwerken die zich op de waterloop bevinden en die er toe strekken de waterafloop gevoelig te verbeteren ;
- 2° Buitengewone werken van wijziging : alle werken die de bedding, het tracé of de kunstwerken die zich op de waterloop bevinden, wijzigen en die, zonder de waterafloop te schaden, er niet toe strekken deze te verbeteren.

§2. Particulieren, ruilverkavelingcomités, polders, wateringens, openbare instellingen, gemeenten, provincies en de staat kunnen, in voorkomend geval, met inachtneming van de wettelijke bepalingen de onteigening ten openbare nutte en onder de bij onderhavige wet bepaalde voorwaarden, buitengewone werken van verbetering of van wijziging aan de onbevaarbare waterlopen uitvoeren, zulke waterlopen afschaffen of er nieuwe aanleggen.

AFDELING 1 : Buitengewone werken van verbetering

Artikel 11 : Onverminderd de bepalingen van artikel 12 van deze wet :

- 1° Worden de buitengewone werken van verbetering die betrekking hebben op waterlopen van de eerste categorie, uitgevoerd door en op kosten van de staat onder het gezag van de minister van landbouw ;
- 2° Worden de buitengewone werken van verbetering die betrekking hebben op waterlopen van de tweede categorie beslist door de bestendige deputatie van de provincie en, onder toezicht van de minister van landbouw, uitgevoerd door en op de kosten van de provincie op wier grondgebied die waterlopen gelegen zijn.

Indien die werken betrekking hebben op een waterloop of op een gedeelte van een waterloop die de grens vormt tussen twee provincies, worden zij uitgevoerd door deze die belast is met de ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken ;

- 3° Worden de buitengewone werken van verbetering die betrekking hebben op waterlopen van de derde categorie beslist door die gemeenteraad van de gemeente op wier grondgebied die werken moeten gedaan worden en, na goedkeuring van die beslissing door de bestendige deputatie van de provincie, onder het toezicht van deze laatste uitgevoerd door en op kosten van de gemeente die de beslissing heeft genomen.

Artikel 12 : Particulieren, ruilverkavelingcomités, polders, watering en openbare instellingen mogen slechts buitengewone werken van verbetering aan onbevaarbare waterlopen uitvoeren nadat zij daartoe machtiging hebben verkregen :

- 1° Van de Koning op voordracht van de minister van landbouw voor werken die betrekking hebben op waterlopen van de eerste categorie ;
- 2° Van de bevoegde bestendige deputatie van de provincie voor werken die betrekking hebben op waterlopen van de tweede en van de derde categorie.

Artikel 13 : Onverminderd de door de openbare besturen verleende toelagen worden de door die werken veroorzaakte kosten gedragen door hen die er het initiatief van genomen hebben.

De minister van landbouw wat de waterlopen van de eerste categorie betreft, en de bestendige deputatie van de provincie wat de andere waterlopen betreft kunnen een deel van de kosten ten laste leggen van de provincies, de gemeenten, de openbare instellingen of zelfs van de particulieren die uit bedoelde werken voordeel halen of deze werken noodzakelijk hebben gemaakt.

AFDELING 2 : Buitengewone werken van wijziging.

Artikel 14 : §1. Particulieren, ruilverkavelingcomités, polders, watering en openbare instellingen mogen slechts buitengewone werken van wijziging aan onbevaarbare waterlopen uitvoeren nadat zij daartoe machtiging hebben gekregen :

- 1° Van de Koning op voorstel van de minister van landbouw voor werken die betrekking hebben op waterlopen van de eerste categorie ;
- 2° Van de bestendige deputatie van de provincie voor werken die betrekking hebben op waterlopen van de tweede en van de derde categorie.

Indien die werken betrekking hebben op een waterloop of een gedeelte van een waterloop die de grens vormt tussen twee provincies, wordt de machtiging verleent door de bestendige deputatie van de provincie die belast is met de ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken.

Die werken worden uitgevoerd onder het toezicht van de minister van landbouw wat betreft de waterlopen van de eerste categorie en van de bevoegde bestendige deputatie van de provincie wat betreft de andere waterlopen.

§2. De staat mag buitengewone werken van wijziging uitvoeren aan de onbevaarbare waterlopen.

Buitengewone werken van wijziging die uitgevoerd worden op initiatief van een andere staatsdienst dan het ministerie van landbouw, behoeven gunstig advies van de minister van landbouw wat betreft de waterlopen van de eerste categorie en advies van de bevoegde bestendige deputatie van de provincie wat betreft de andere waterlopen.

Artikel 15 : De door buitengewone werken van wijziging veroorzaakte kosten worden gedragen door hen die er het initiatief van genomen hebben.

Hoofdstuk IV : Algemene bepalingen.

Artikel 16 : De bedding van een onbevaarbare waterloop wordt geacht toe te behoren aan het rijk, aan de provincie die belast is met de ruiming-, onderhoud- en herstellingswerken of aan de gemeente, naar gelang het een waterloop van de eerste, van de tweede of van de derde categorie betreft. Gedurende zes maanden te rekenen van de betekening die hun daarvan door de bevoegde overheid gedaan wordt, hebben de aangelanden van de verlaten bedding het recht zich te doen machtigen in volle eigendom over het vrijgemaakt terrein te beschikken, mits er zich toe te verbinden, naar het verslag van deskundigen, de waarde te betalen hetzij van de eigendom, hetzij van de meerwaarde ingeval zou bewezen zijn dat zij eigenaars waren van de grond.

Artikel 17 : §1. De aangelanden, de gebruikers en de eigenaars van kunstwerken op de waterlopen zijn verplicht :

- 1° Doorgang te verlenen aan de personeelsleden van het bestuur, aan de werklieden en aan de andere met de uitvoering van de werken belaste personen ;
- 2° Op hun gronden of eigendommen de uit de bedding van de waterloop opgehaalde voorwerpen en de voor de uitvoering van de werken nodige materialen, gereedschap en werktuigen te laten plaatsnemen.

§2. Geen vergoeding is aan de aangelanden, aan de gebruikers en aan de eigenaars van kunstwerken verschuldigd uit hoofde van de plaatsing op hun gronden of eigendommen binnen een strook van vijf meter vanaf de oever, van de producten die voortkomen van de ruimingwerken.

De minister van landbouw, de bestendige deputatie en de colleges van de burgemeester en schepenen naar gelang het geval, kunnen evenwel beslissen dat de oevers zullen ontdaan worden van die producten.

De producten van de ruiming zullen gelijkmatig verdeeld worden over de beide oevers ; indien deze producten schadelijk zijn, zullen zij op kosten van het gewest, de provincie of de gemeente, naargelang het geval, onverwijld worden verwijderd.

§3. De aangelanden, de gebruikers en de eigenaars van kunstwerken kunnen aanspraak maken op een schadeloosstelling voor de schade die zij hebben geleden naar aanleiding van de uitvoering van de buitengewone werken. Die schadeloosstelling wordt in de kosten van de werken verrekend.

Artikel 18 : Onderhavige wet is van toepassing in de polders en de wateringen wat betreft de waterlopen van de eerste categorie. Zij doet geen afbreuk aan de reglementen van die besturen wat de andere waterlopen betreft.

Die besturen kunnen evenwel, op hun verzoek, van de bestendige deputatie van de provincie het genot van de toepassing van deze wet verkrijgen wat betreft de classificering van de op hun gebied gelegen waterlopen en de verdeling van de kosten voor de gewone werken.

Artikel 19 : De door de Koning, de minister van landbouw, de gouverneur van de provincie, de bestendige deputatie van de provincie of het gemeentebestuur overeenkomstig de arti-

kelen 3, 4, 8, 10, 11, 12, 13, 14 en 18 van deze wet de nemen beslissingen, moeten worden voorafgegaan van een onderzoek de commodo et incommodo in de betrokken gemeenten.

Verhaal bij de Koning kan ingesteld worden tegen de krachtens de artikelen 3, 8, 9, 11, 12, 13, 14 en 18 door de gouverneur van de provincie of door de bestendige deputatie van de provincie genomen beslissingen.

Dit verhaal moet genomen worden :

- 1° Door de gouverneur van de provincie tegen de beslissingen van de bestendige deputatie van de provincie, binnen de tien dagen na de beslissing, overeenkomstig artikel 125 van de provinciale wet ;
- 2° Door het college van burgemeester en schepenen of door de belanghebbende publiek- of privaatrechterlijke personen binnen dezelfde termijn, te rekenen vanaf de dag dat de beslissing hun wordt betekend of vanaf de bekendmaking ervan langs de administratieve weg.

Artikel 20 : Met politiestrafpen worden gestraft, onverminderd de zwaardere bij het wetboek van het strafrecht voorgeschreven, zij die de bepalingen van deze wet of van de ter uitvoering ervan getroffen reglementen overtreden.

Artikel 21 : De Koning is bevoegd een algemeen politiereglement van de onbevaarbare waterlopen op te maken.

Hij bepaalt in dat reglement wat zal gebeuren met de werken die wederrechtelijk op de onbevaarbare waterlopen bestaan.

Hij bepaalt, in ditzelfde reglement, benevens de straf, regelen betreffende de modaliteiten van de herstelling van de overtreding en bepaalt de te volgen procedure voor het geval dat de beklaagde een recht van eigendom of een ander zakelijk recht inroept.

Artikel 22 : De door de minister van landbouw en door de minister van openbare werken aangewezen ambtenaren van het rijk en van de provincies hebben zowel als de officieren van de gerechtelijke politie, het recht de bij artikelen 20 en 23 bedoelde overtredingen op te sporen en bij middel van processen-verbaal vast te stellen.

Artikel 23 : De provinciale raden zijn ertoe gehouden hun provinciale reglementen betreffende de onbevaarbare waterlopen in overeenstemming te brengen met deze wet en met de ter uitvoering ervan getroffen besluiten.

Zij zijn er eveneens toe verplicht in die reglementen regelen te stellen betreffende de waterlopen die niet onder de gelding vallen van deze wet onder meer wat betreft :

- de ruiming, het onderhoud en de herstelling ervan ;
- de buitengewone werken van verbetering of wijziging van de bedding of het tracé van de waterloop ;
- de vereiste machtiging voor het aanleggen, het verwijderen of het veranderen van bruggen, sluizen, stuw- of keerdammen, overwelvingen of andere tijdelijke of bestendige kunstwerken ;
- de vereiste machtigingen voor beplantingen en voor het oprichten van gebouwen langs de waterloop ;

- het verbod de loop van het water op enigerlei wijze te belemmeren of de normale staat van het water van de waterloop, van zijn oevers of van de werken die er zich op bevinden, te beschadigen.

Die provinciale reglementen behoeven voor hun tenuitvoerlegging de goedkeuring van de Koning. Zij kunnen slechts politiestrafpen bepalen.

Artikel 24 : Opgeheven worden :

- 1° De wet van 07/05/1877, op de politie der onbevaarbare en onvlotbare waterlopen ;
- 2° De wet van 15/03/1950, tot wijziging van de wetgeving betreffende de onbevaarbare waterlopen, gewijzigd bij de wet van 16/02/1954, en bij artikel 114, 9°, van de wet van 03/06/1957, betreffende de polders ;
- 3° Artikel 105 van de wet van 05/07/1956, betreffende de watering en artikel 104 van de wet van 03/06/1957, betreffende de polders.

Artikel 25 : De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze wet.